

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1·50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2·50

LA QUINTA DE 'N WEYLER Ó NEGOCI RODÓ

LA SETMANA DE DIJOUS A DIJOUS

ELS treballs preliminars pera la reforma del Concordat, es á dir, pera enxuir una mica la menjadora del clero, avansan qu'es un gust.

Tant es lo que avansan, que 'l senyor Pidal, el nostre embajador en la Cort pontificia, encare no ha contestat á cap de les cartas que 'l govern li ha enviat referents al assumpt.

Cada dos ó tres días el ministre d'Estat suca la ploma y li escriu:

«Senyor Pidal: ¿Vol fé 'l favor de tantejar al Papa y veure en quin sentit está tocant á la rebaixa del pressupost del clero?»

Y 'l senyor Pidal, res: á pesar de dirse Alejandro, lo mateix que si li diguessin Llucia.

«Senyor Pidal—torna á escriptureli 'l ministre:—¿Vol tenir la bondat d'explorar las intencions del Sant pare respecte als nostres gastos religiosos?»

Idéntich silenci. No hi ha manera d'arrençar una paraula. El senyor embajador—usant la frasse corrent—continua tacant en la mes absoluta reserva.

Si lo que vol en Sagasta es guanyar temps—ó mes ben dit, pèrdren,—no hi ha dupte que la conducta

de 'n Pidal favoreix maravellosament els seus propositos. Ara, si realment pensa fer alguna cosa de profit en el negoci del Concordat, la millor manera de despertar al barbut neó es enviarli la cessantia del càrrec d'embaixador.

Pero no pel correu, que potser no la rebria, sino per conducte del diplomàtic que vaji á substituirlo.

Ministresafortunats n'hi vist; pero com l'actual d'Agricultura, cap.

Desde que l'home va anar á Vilafranca, sense que li passés res, cada dia arriban á Madrid memorials de poblacions importants solicitant la seva visita.

—Senyor Villanueva—li diuhen:—vínguins á veure. Aquí serà rebut en palmas, obsequiat ab tres serenatas y quatre banquets y contemplat ab ulls tendres per totas las noyas guapas de la població.

En Sagasta diu que no cab á la pell de content.

—Quína xirpal—exclama cargolantse 'l tupé:—Mentres els conservadors no poden enviar un ministre en lloc que no 'ls el rebin á pedradas, als meus no sols els aclaman y 'ls hi dedicau versos, sino que fins les poblacions arriban á barallarse pera poguerlos tenir al costat seu.

A horas d'ara las capitals y localitats d'importancia que han demandat una visita de 'n Villanueva son ja catorze ó quinze.

—¡Vajil!—li diu don Práxedes—¡vajil y contenti á tothom, que aixó distreu al poble y fa olvidarli l'aument de las contribucions y la pujá dels frachs!

Y 'l ministre d'Agricultura, convertit en comisionista del govern, obeint las ordres del jefe, se disposa á empredre un altre viatge de recreo per diverses provincias.

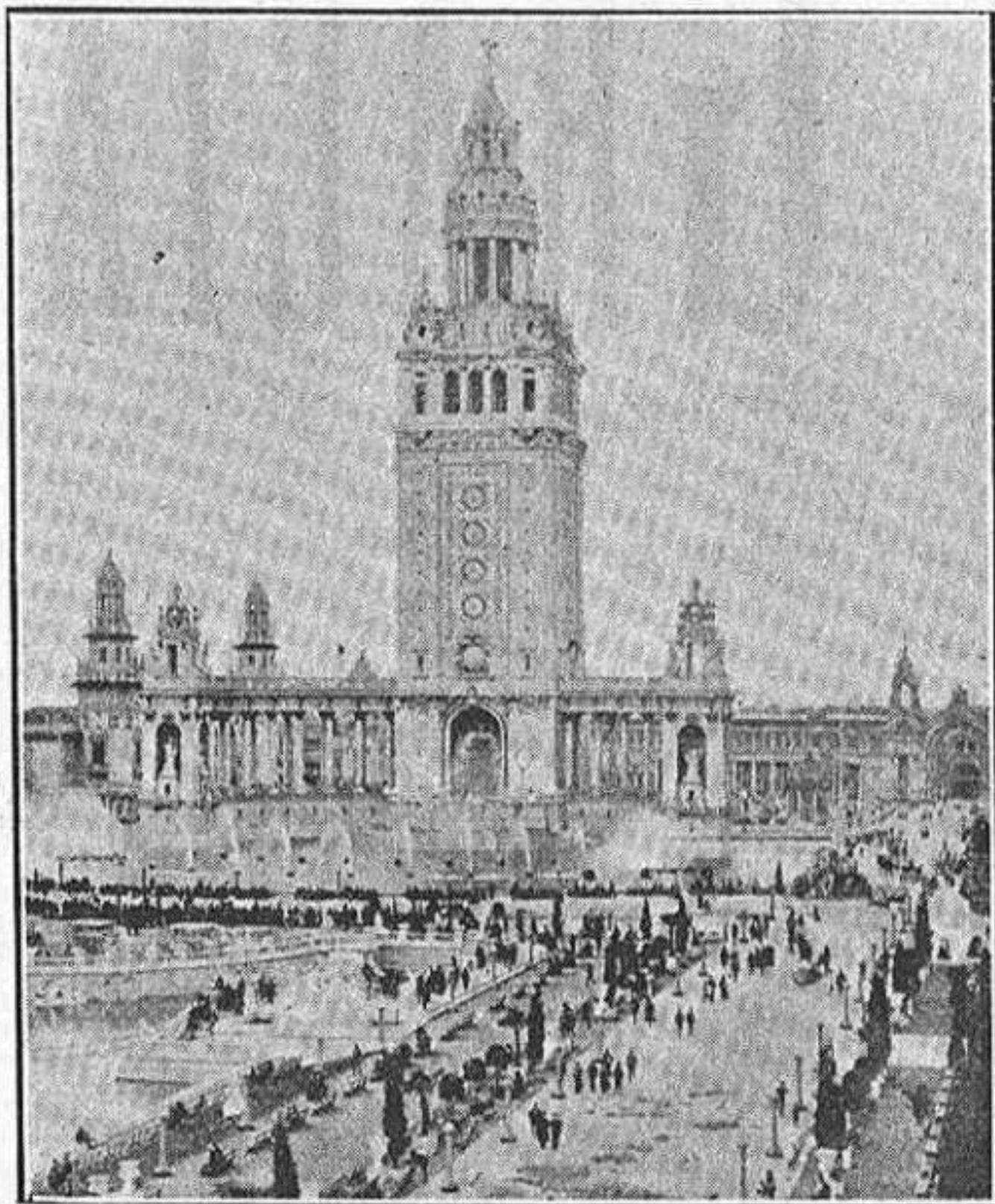
—Y vels'hi aquí de quína manera mes senzilla un hom arreplega quartos... y quintos.

L' ATENTAT DE BÚFALO

Guillem Mac-Kinley

president dels Estats Units.

Exposició de Búfalo

ahont tingué lloch l' atentat.

Celebraria que s'hi divertís forsa, pero si m' ha de creure á mi, m' permetré donarli un consell.

En la nova excursió que'ra va á empredre, faria molt bé no importants'n el cantí.

Perque tant va'l cantí á la font, que al últim se trenca.

Lo que ls deyam l' altre dia.

Com que ls moros no han tornat á Espanya els dos jovenets que temps enerra 'ns van seqüestrar, el govern està disposat á enviar el *Pelayo*, la *Numanzia* y la *Victoria* á las costas d'Africa ab orde de reclamar enèrgicament y d'arribar fins allí ahont convingut.

[No 'na faltava, en el programa de las nostres des-ditxas, més que aquest número! Una qüestió ab l'imperi marroquí!

La que ab motiu d'aquest embrollo està que no hi veu de cap ull, es la nostra marina de guerra.

Tantas pestes que tothom ne diu, tan postergada que la tenim desde alló de Cuba, y per defensarnos y venjar el nostre honor no 'ns queda més recurs que valernos d' ella.

—Si no fos la marina—clama la gent del botó d'ancla—gab qué hi anirfan ara á fer la por als moros?

Verdaderament, á ser que hi anessim nadant...

No soch mal pensat; pero donant voltas al assumpte y considerant lo bé que aquesta complicació d'Africa sembla venir á la marina, hi comensat á fer suposicions y á maliciar cosas y... atírat, ploma que'l temps està molt revolt y per mar es fácil ofegars'h.

Siga com siga, el conflicte es altament curiós y convé recordar la manera com s'ha plantejat.

Uns quants moros seqüestraran á una noya y un noy espanyols; el govern d'aquí reclama, el d'allá fa'l pagès y al últim, 'ara precisament que apena ens queda marina, no tenim altre remey qu'enviar al Africa la poca marina que 'ns queda, aquesta marina tan escarnida y calumniada y ab la qual tantas coses podríam fer si 'n tinguessim una mica més...

Confessém que aquest seqüestro providencial pot ser beneficiós pels fabricants d'esquadras, com el de la dona de Poitiers ho ha sigut pels venedors d'últimas horas.

L' ATENTAT CONTRA 'N MAC-KINLEY

A noticia del atentat perpetrat en la persona de 'n Mac Kinley, president dels Estats Units de Amèrica ha causat fonda sensació en el mon enter, ab tot y ser una variant mes de una serie de fets anàlechs, que de uns quants anys ensen venen cometentes contra las monarquías que de las Repúblicas.

Fa á penas un any que sucumbi'l rey de Italia, com avants havia caygut l'emperatriu d'Austria y anteriorment el digne é integrèrrim Carnot, presidet de la República francesa. Y ja no parlén de 'n Cánovas del Castillo y de alguns altres personatges.

En tots els cassos se presenta'l fet ab idènticas circumstancies.

Un home que cautelosament espia 'ls passos de la seva víctima, y que aprovecha la primera ocasió per atacarla, sense reparar en que puga caure inmedia-

tament en poder de la justicia. Res li fá morir, si pot matar. Descambia la vida propia per la vida de la seva víctima.

Els tribunals l'interrogan, y ell acostuma á tançarse sempre en el mateix sistema d'explicacions mes ó menos embossadas.

—He obrat—diu—per mon propi compte, sense instigació, ajuda, ni complicitat de ningú mes. Jo sols soch el responsable.

La justicia s'afanya exerçant els antecedents del subjecte: hi troba sovint indicis que l'delaten com á partidari convict de tals ó qual ideas; mes l'existència de un complot, si es que complot hi ha hagut, no s'acaba d'establir ab la deguda claretat.

Ab tot se desencadenan persecucions que duran mes ó menos temps, contra determinades agrupacions socials, persecucions que suscitan protestas y mes protestas, sense que bastin may á contenir aqueixa especie d'epidèmia, que té sempre com en capella, als que ocupan per lley de herència ó per elecció dels seus conciutadans els mes altos llochs del Estat.

Ab aquests atentats sistemàtics vá singularisar-se l'final del sige xix, y ab ells comensan á caracterizarse 'ls principis del sige xx.

En Mac Kinley, iniciador y cumplidor de las tendencias imperialistes, que tant dura y cruelment vá iniciar á expensis de nostra desgraciada Espanya, estava avuy dintre del seu país en l'apogeo de la gloria y la grandesa.

Com á magistrat suprém de un poble actiu y ambiciós, adorador com el qui mes del Deu dollar, assistia a l'Exposició pan-americana de Búfalo, acte primer de una serie de projectes que tenian per objectiu la realització del somni de Monroe, que ab el lema de «Amèrica pels americans», aspira á subjectar tot el continent americà, de polo á polo, al vasatllatge dels Estats Units.

Mentre s'estava celebrant una pomposa festa en el Palau de la Música, y quan mes gran era l'entusiasme y la satisfacció de la multitud oficial y del públic numerós que omplia aquella immensa sala, un home de bona presencia y correctament vestit, portant un mocador blanch á la mà dreta, com molts altres, puig dintre del local renyava una calor de forn, s'acostà al president, li oferí la mà esquerra per encaixar ab ell, cosa molt acomodada á las costums democràtiques de aquella terra, y un cop el tingué subjecte, li disparà dos trets de revòlver, ab l'arma que per major dissimulo portava amagada ab el mocador.

El president caygué assegut sobre una butaca, mentre la multitud furiosa s'rebatia contra l'autor del atentat, pretenent esmicolarlo. La policia logrà tréure'l de les mans de aquella turba, no tant pel desitj de salvarli la vida, com de subjectarlo á las deudades actuacions judicials.

De las dos feridas de 'n Mac Kinley l'una era leve, haventli reliscat la bala per la post del pit, sense penetrar endins 'l cos: l'altre en canvi fou reputada de gravíssima per afectar á la regió epigàstrica, y haventli perforat la segona envoltura del estómac.

Cirurgians habilissims procediren á la exploració de aqueixa segona ferida, logrant després de molts esforços l'extracció del projectil, y practicada la cura, deixaren al pacient en estat grave, pero con fi en salvarlo, á jutjar per l'estat del seu pols y la graduació de la seva temperatura, dat que no sobrevinguessen les complicacions de una peritonitis, en qual cas era home mort.

En tot aquest tribull, en Mac Kinley, que avuy sembla estar ja completament fora de perill, dona probas de una serenitat admirable y de un vigor físich sorprendent.

L'autor del atentat va declarar anomenar-se Neiman; pero posteriorment s'averiguó que 's deya Ozolgoz. Es fill de una família polaca, nascut á Detroit (Estat del Ohio) y se'l coneix per las seves idees anarquistas.

Com á móvil del seu acte s'limitá á declarar que havia cumpliert ab el seu deber, assegurant que no tenia cómplices.

Mes la policia traballa activament, haventse efectuat un gran número de detencions.

Com per tot arreu ahont ocorren actes semblants ja s'para allí de dictar midas de un rigor extremat contra l'anarquisme, que no es d'esperar dongoi el menor resultat.

Aquesta gran República convertida en una inmensa y devoradora plutocracia serà sempre un camp abonat per aquesta mena de delictes, que tenen per causa la concitació dels odis socials. Els bons exemples pera transformar la conciencia dels pobles deuen partir de dalt. Y mentres hi haja poderes qu'eriçixin en norma dels seus actes l'abús de la forsa; mentre se glorifiquen atentats com els que 'ls pobles forts solen cometre contra 'ls débils, hi haurà assassins que cedint á la influència de idènticas aberracions busquin la seva glorificació en la pràctica de uns delictes, que se 's figura han de concedirlos patent d'héroes y de màrtirs.

PEP BULLANGA.

.....y el país disposta

A noticia del atentat perpetrat en la persona de 'n Mac Kinley, president dels Estats Units de Amèrica ha causat fonda sensació en el mon enter, ab tot y ser una variant mes de una serie de fets anàlechs, que de uns quants anys ensen venen cometentes contra las monarquías que de las Repúblicas.

Fa á penas un any que sucumbi'l rey de Italia, com avants havia caygut l'emperatriu d'Austria y anteriorment el digne é integrèrrim Carnot, presidet de la República francesa. Y ja no parlén de 'n Cánovas del Castillo y de alguns altres personatges.

En tots els cassos se presenta'l fet ab idènticas circumstancies.

Un home que cautelosament espia 'ls passos de la seva víctima, y que aprovecha la primera ocasió per atacarla, sense reparar en que puga caure inmedia-

tamente en poder de la justicia. Res li fá morir, si pot matar. Descambia la vida propia per la vida de la seva víctima.

Els tribunals l'interrogan, y ell acostuma á tançarse sempre en el mateix sistema d'explicacions mes ó menos embossadas.

—He obrat—diu—per mon propi compte, sense instigació, ajuda, ni complicitat de ningú mes. Jo sols soch el responsable.

La justicia s'afanya exerçant els antecedents del subjecte: hi troba sovint indicis que l'delaten com á partidari convict de tals ó qual ideas; mes l'existència de un complot, si es que complot hi ha hagut, no s'acaba d'establir ab la deguda claretat.

Ab tot se desencadenan persecucions que duran mes ó menos temps, contra determinades agrupacions socials, persecucions que suscitan protestas y mes protestas, sense que bastin may á contenir aqueixa especie d'epidèmia, que té sempre com en capella, als que ocupan per lley de herència ó per elecció dels seus conciutadans els mes altos llochs del Estat.

Ab aquests atentats sistemàtics vá singularisar-se l'final del sige xix, y ab ells comensan á caracterizarse 'ls principis del sige xx.

Doncs mes ó menos tots traballan pel bé del país... ab la particularitat que 's que no fan res son els que fan mes per la seva felicitat, ja que, quan menys el deixan estar tranquil.

Així ho hagués fet el general Weyler.

Mentre va estar viatjant de Madrid á Asturias, de Asturias á Madrid; de Madrid á Palma, de Palma á Sant Quintí, de Sant Quintí á Sant Boi, de Sant Boi á Vilafranca, de Vilafranca á Barcelona, y de Barcelona á Madrid, y de Madrid á Andalusia y de Andalusia á Afrika; durant aquest període de movilitat continua, 'l país s'ho mirava ab la meva completa indiferència, perquè ¿que li podien costar, al cap-de-vall, els eterns viatges del general? Tres, quatre, cinc culs de pantalons, y parin de contar.

Fransa, Alemanya, Italia, Russia solen realisar costoses movilisacions dels seus cossos d'exèrcit: aquí movilisant no mes que al ministre de la Guerra eixí del pais y 'ns surt per quatre quartos.

Desgraciadament la nostra ditxa ha durat poc.

El general Weyler, en mitj dels seus viatges ha tingut una pensada, y home com es de resolucions promptes ens l'ha tirada entre cap y coll, quan mes distrets estavam y sense ni més dirnos «Allá va.»

Ara ja la temím á sobre.

Y qui li piqui que s'ho rasqui.

La pensada del general Weyler ha caygut com una bomba en mitj de un gran número de famílies, que tenen minyons de 20 anys, las quals vivien en la intima confiança de poderlos conservar al costat seu, sense exposarlos á las penalitats y molestias del servy militar.

Perque lo qu'ellas pensaven:—L'Estat es pobre: diners per ranxo no n'hi sobran: de soldats ben poches ne necessita, tant que mes que de utilitat han de servirli de destorb. Així, doncs, els nostres fills estan salvats.

Y en aquest pensament, respiraven tranquilos.

Quan de sopete [cataplum] surt la *Gaceta* ab un decret del general, cridant á las filas un contingent acitu de 80,000 mil homes.

80,000 homes arrancats al treball, en un pais, ahont, segons diu tothom, el treball constitueix el principal factor de la seva regeneració.

80,000 homes enviats als quartels á lluir l'uniforme de color de terra d'escudelles, última invenció del egregi general mallorquí.

Y dónquini gracies de que en lloch de 80,000 no se li haja ocorregut cridarne 100,000 ó mes, quedantse ab tots els allistats.

Els desitjos del general tenen per mida la seva boca.

No en va algú s'emprena en veure en ell la condensació de una pròxima dictadura.

Y de fet ja ho es de *dictador*.

Així podria declararlo l'escriben que portava la ploma mentres ell, tot fet la maleta ab l'ansietat natural de tot home que tem que 'l tren pugui escaparli, li anava *dictant* el famós decret.

Ab quina satisfacció diria al terminar:—Ja està... Y ara jay del que 's negui á cumplirlo...

Perque las ordres del general son terminants... encare que siguin ordres contra lley.

Cert qu'en tot pais constitucional, es funció propia de las Corts fixar una per una totes las cargas que han de imposar al pais, tant en lo que afecta als tributs com á las prestacions de caràcter personal. El poder executiu no pot fer mes que proposar las sumas que necessita y la forma en son concepte mes fàcil y apropiada per obtenirlos; així com també proposar el número de homes que han de anar á nutrir las filas del exèrcit. El poder executiu proposa, y las Corts disposan.

Aquesta es la primera paraula del règim. Si las Corts se vejjessin privadas de tals facultats, las Corts sobrarían.

No importa que per ser el govern qui ab las seves manyas las fá á la mida del seu gust, puga considerar qu'en cap cas sabrà desairarlo: aquesta consideració per lògica que sembla, es un insult als diputats y senadors, y anticipar-se brutalment al exercici de las seves funcions, es un sarcasme infús y constitueix un cinich attach al règim constitucional.

No val á dir, com diu el decret del general Weyler: «De las disposicions aquí contingudas, se'n donarà compte oportunament á las Corts.»

Las Corts, portadas de aquell esperit servil qu'es el seu distintiu caràcter podràn absoldre'; pero no per aixó la llei deixará de haver sigut atropellada, y ni 'l general Weyler, ni 'l govern que ha autoritat aquest abús, podràn obtenir may l'absolucion del pais.

Per aixó 'l moviment de protesta iniciat pels padres de familia, á qui, per tractar-se dels seus fills, tant de prop els toca el decret ilegal del general Weyler, es dign de trobar un apoyo actiu y eficaz en totes las classes socials de la nació.

Avuy per ells; demà per tots.

Y després, hora es ja de que l'esperit públic s'agiti contra tots els excessos y abusos dels governants, prenen per divisa la defensa de la llei.

Afiants ab ella, y adoptantla com á rahó suprema dels seus actes, es com els pobles virils iniciaran las grans revolucions, en las quals troben la seva salvació.

P. K.

RESULTAT positiu del manifest del Consell regional: crear un cisme lamentable en el partit federal de Catalunya.

Son molts, moltíssims els federals que no poden admetre, perque 's re-pugna, la idea de una aproximació als catalanistes y als regionalistes que no tenen res de republicans ni de democràtiques, no volguen olvidar de cap manera sus afinitats espirituals ab els demés partits republicans.

Altres, en canvi, pretenen anar sols á las próximes eleccions municipals, sense intel·ligencies ab ningú. Tal es l'acord que's va prendre dia en dia en el Cassino republicà federal del carrer del Hospital.

L'almibarad ministre porta una missió secreta y de gran trascendència: la de buscar aliàns, ab alguna ó algunes de les grans potències.

Are si que podem dir:—Que Deu ens atrapi confessats.

Perque negoci entaulat per'en Moret—sempre que no's tracti dels seus particulars—negoci penjat.

Caldrà, donchs, que per endavant comensem à preparar las pocas illes que 'ns quedan per saldarlo.

Un'altra batalla cara-catalanista.

Dimecres á mitja nit, en commemoració de la defensa de Barcelona contra les tropes de Felip V, una comitiva de cinquants joves nts s'arribà fins al Parch ab el propòsit de coronar l'estatua del conceller Casanova.

Pero jay! la policia, que á la quènta no està per coronacions, sorprengué als segadors en la seva tasca y se'n endugué un destacament al Gobern civil.

Deplorém la derrota, y apúntinse els cara-catalanistas aquest tanto.

O tantos, que no sabém quants n'hi va haver.

BLANCS, 4 d' setembre

Lo diumenge passat so celebra á n'aquesta vila la processó de Jubileu amb assistència de totes las devotes de 'n Jaumet y en Carlets, tenoris respectius de la Sagrada Família y nostra parroquia. Donava gust de veure aquelles tendras viudetes y solteras passades... per aquella, anar de brassat al seu... rosari, ab aquella miremada tanta trista, aquella melancòlia, aquella misericòrdia y aquella... barra! que talment semblaven, per què no les coneixia, la encarnació de la pureza, la essència de la fe, de la virtut, de aquella virtut sacrosanta que predeava aquell Redemptor desde 'l Gòlgota.

No'n tenen prou aquelles viudetes de tallar la carn al mitjà de la plassa pública. Han de tallar el bacallà dintre la sacrificia.

Y lo més bonich de aquesta manifestació... (no sabém qui nom donarli) lo més bufó y ridícil de tot allí, era véurehi també ab sa divina misericòrdia aquell jovent illustrat y distingut que 's titula catalanista; aquell jovent regenerador del poble, aquell jovent de idees avansades y moralizadoras...

Y pensar que aquest jovent es el que predica l'avens, la il·lustració, la cultura, el patriotism, etc., etc. (Quànta profanació!

RIUDEVITLLES, 9 d' setembre

El campaner d'aquest poble tan aficionat á tocar les campanas quan feia mal temps perque després ab l'excusa de que allunyava las tamborinadas, arreplegava grà dels pagesos babaus, ara està d'allí més enfadat y diu que no vol tocar més perque aquells, escravament d'una cullita qu'han perdut á conseqüència d'una pedregada, no li volen donar propina.

Tot lo de la Santa Mare Iglesia es així. Un gran edifici molt miraculós mentres l'ensarronada vā bé; així que s'essllavissa una rajola, edifici y rector y campaner, tot se'n vā al dimoni.

BADALONA, 10 d' setembre

Un dia de la setmana passada vingué á n'aquesta ciutat un del *barret de teula*. Aná á l'iglesia de Santa Marfa y allí digué que qui li dongués una pesseta salvaria una ànima de les criatures espanyolas que residían á Xina quan hi havia la guerra; davant lo qual no mes feu que passar la bassina y en un instant la tingué que buydar. Després aná als círculs catòlics y allí tots los carlitos foren igual que les beatas: esquitxà llubins. Bonich modo de fer diners. Mentre hi hagi llana hi haurà matalassés.

DEL TRANSVAAL

Rebent cada demàtiva una pallissa que 'l balda y cada tarda una tunda que 'l deixa sense paraula, el célebre Kitchener, jefe del exercit d'Africa va prosseguir pas á pas sa inverossimil campanya, omplint de sorpresa al mon y al govern anglès de trampas.

Quan un recorda l'orgull ab que 'l tio va embarcarse, figurantse arribà allí y ficar-se á la butxaca, si no en tres ó quatre dies, en tres ó quatre setmanas, á aquests estípits boers que tenen la poca latxa de no volgut ser manats pels fills de la Gran Bretanya.

Deixéu que jo posi 'l peu al Cap de Bona Esperança—deys 'l valent general:—veureu cóm d'aquests panarras de 'n Delarrey, en Dewet y en Botha no'n tinch encare ni per un mal esmorzar. Veureu prompte ab quina gracia els poso una mà al catell y un'altra... allí hont sol posar-se, y 'ls envío voleyan directament cap á casa.—

Esclar! L'home estava fet á imposar-se á xurriacades als salvatges del Sudà, que usan sòls armes de canya y no han vist altres canons que 'ls de les plumes dels ànechs, y 's pensava ab els boers repetir les grans hassanyas que tan nom li havíen dat entre 'ls inglesos y 'ls cafres.

Arriba allí y, en efecte, als primers passos que dava si's descuida un xiquet més l'alexafar com un tomatótech.

Hola!—pensà 'l general:—Es dir que aquests papanatas s'atreveixen fins ab mi? Ara veurán ab què tractan. Aquí la caballeria! Aquí 'ls canons de campanya! Aquí 'ls potens trens blindats! Aquí tot el món, y en marxa!

¡Pobre ex-valent Kitchener! ¡Quina serie de castanyas més grosses, més punxagudas y més ben escalibadas! D' aquella caballeria no'n queda apena ni rastre, els trets d'aquells grans canons li han sortit per la culata, els célebres trens blindats no han fet més que moixigangas y aquell numerós exèrcit tan ardit, tan formidable, que 'l públic manso de Londres ja s'creya menjantse l'Africa, jeu repartit entre 'ls sots que una trista creu senyala y 'ls líts mal desinfectats dels hospitals de campanya.

—Kitchener! —crida Inglaterra:—¿Com està això? ¿Quin s'acaba? —Necessito mes soldats diu ell, patejant de rabi. —Kitchener, no 'ns desesperis! —Mes soldats! —torna á dir l' altre. —Pero per Deu, Kitchener! —Mes soldats!...

Y aquells panarras, aquells boers desgraciats que 'l Cid de la Gran Bretanya s'havia d'empassar crusos l'endemà de l'arribada, continúan cada dia sacudint la badana, sorprendent 'ls campaments, copantli las avansadas, reventantli 'ls trens blindats y acabantli ab santa calma els regiments, els diners y, sobre tot, las agallas.

—Ah! Si l'inglés té molts homes per anà á cubrir les baixas, als cementiris del Sur iquè n'hi caben! iquè n'hi caben! Si l'inglés té molts milions y terquetat no'n hi falta el pou del Transvaal es fondo, tan fondo que casi espanya. —Ab quin gust anunciaré al final de la jornada que d'aquell brau general, llop ab fatxa semi-humana, no'n ha tornat á Inglaterra res més que 'l casco y 'l espasa y l'òbit legalitat pels boers, amos del Africal.

C. GUMA

ELS ÚLTIMS MONOS

Is cambis han rebassat la xifra del 40 per cent. Un franch, qu'es la moneda patró pera fixar el valor dels objectes, ens costa avuy als espanyols una pesseta y quaranta céntims.

No es fàcil que 'ls franchs se detinguin en la seva marxa ascendent: tant com mes pujin, á major preu hauríem de adquirir á Espanya tots els objectes necessaris á la vida, fins aquells que no'n produxeixen al extranger.

Perque de la mateixa manera que nosaltres hem de pagar mes caras las coses d'ells, per haver de satisfacer el seu impost en la seva moneda, ells tenen medi de adquirir las nostres pagantals menors, per serlos fàcil de satisfacer el seu impost en la moneda nostra tan despreciada, y això fà que pel consumidor espanyol tots els articles s'encareixin, lo mateix els que 's produueixen á fora que ls que 's donan á casa nostra.

Agrava aquesta situació penosíssima la quantitat extraordinaria dels tributs y dels impostos, cada dia mes onerosos.

El consumidor, donchs, (y tots ho som de consumidores) se troba com colatat entre dos fochs, y sense defensa possible: tothom el fusella: els cambis per la cara, el govern per l'esquena.

*

Així s'explica que tot pují de preu.

Els propietaris de fincas urbanas augmentan els loguers porque á n'ells es han aumentat las contribucions.

Els venedors de comestibles elevan fins als núvols els queviures, per la doble rahó de l'agravació dels tributs y l'elevació dels cambis.

Y tot pujá á un mateix compàs: el pà, la carn, el bacallà, las patatas, tot, enterament. Els culillters no saben qué ferse del vi, y á las ciutats casi no se'n pot beure per efecte del impost de consums que á Barcelona, á lo menos, excedeix en preu al import actual de la mercançia.

Personas que avants vivian desahogadament de la rendeta que percibíen, ó del sou que guanyavan passan avuy mil apuros pera provehir á sas necessitats mes indispensables.

Y si tot això 'ls succeixen als que posseueixen alguna cosa que 'ls hi correrà als que no contan ab altre element que 'l seu esforç corporal? ¿Qué 'ls hi correrà als pobres obrers?

*

Tot ha pujat, menos els jornals.

Aquests iguals son avuy que tot costa 'l doble que quinze ó vint anys enrera que tot costava la meytat.

¿Cóm pot alimentar-se l'obrer? ¿Cóm pot crear una família? ¿Cóm pot donar pàs als seus fills?

Aquest problema de la carestia de las sustancies alimenticias, es per la seva imperiositat, un dels més tremedans de tots quants puguen presentar-se. Té una trascendència extraordinaria. Els seus efectes no se cenyen sols al temps actual, sino també de una manera molt efectiva al porvenir.

Diu ditxo ab sobra de rahó que 'l ventre porta les camas.

Sense una alimentació que quan menos basti á compensar la forsa que 's gasta en l'exercici del traball, sobreveu un deficit, y aquest deficit se tradueix en una debilitat fisiològica, en un desgast de las forces físiques que quedan sense reparació, en l'an-

mia y la malaltia, en l'esterilitat pera la renovació de la especie, ó en una cosa pitjor encara, cas que naixen fills, en el raquitisme, qu'és lo únic que 'ls poden deixar sos pares depauperats, per tota hereucia.

Es á dir, la miseria en tota la seva extensió: la miseria del cos y la miseria del esperit.

En nom de la humanitat cal protestar de un estat de cosas que 'ns ha condutit á un extrem tal de degeneració, y al qual els homes de la monarquia ni tan sols se preocupan de posarhi 'l més petit remey.

De primer varen xuclarse á la nació; y ara s'estan xuclant als espanyols, comensant pels mes infelissos, pels més dignes de atenció, pels obrers que s'estrenuan practicant la santa virtut del traball qu'ells no han coneut may.

P. DEL O.

NOU PARTIT

n Tetuan, en Romero y en López Dominguez: tres fullas seces del arbre de la política, que 'l vent ha reunit per casualitat.

A San Sebastián van trobar-se, y en Romero, que per aquestes coses se pinta sol, va concebir l'idea.

—Si formessim un nou partit...

En López Dominguez y en Tetuan van quedarsse mirantse.

—Un nou partit... ¿Per què no?

Y ja van serhi.

Els tres prohoms tragueren les sévases respectivas fullas de serveys y comensaren, l'un darrera l'altre, á alabarre cada hú s' mateix ab la major modestia.

—A mí tothom me coneix—deya en Romero Robledo:—Jo soch aquell patrici, sempre formal y sempre consequent, que desde l'any 68 no hi parat de recorre partits y agrupacions. Soch aquell home qu'en l'armari de les casacions políticas n'hi té una de revolucionaria, una d'antinàstica, una de borbònica, una de democràtica, una de reaccionaria, una, en fi, de cada color.

Darrera d'ell seguí en López Dominguez.

—Jo soch aquell guerrero, criat á la sombra del tio y el tio amparat y protegit. Soch aquell minstre de la Guerra autor de la planxa de Melilla, en pago de la qual vaig ferme capitá general jo mateix. Soch aquella eminència que per tot ahont hi anat hi fet cosa y de per tot m'han hagut de treure per inútil.

—Jo—va dir l'inmens duch de Tetuan—no ne cessito bombos ni trompetes. Soch el legitim hereu de 'n Cánovas, encara qu'en Silvela s'haji quedat les fincas; soch l'únich minstre d'Estat que dona bofetades als senadors que 'l contrariaran; soch, per acabar, el polítich més buyt y més infatuat que figura en aquesta terra clàssica dels polítichs infatuats y buyts.

En conclusió, que tots tres van demostrar ser eminències de primera y magnífichs puntals pera sostener un partit nou de trinca.

—¿Programa?—preguntà llavors en López Dominguez, el més cándido dels tres.

—El millor programa—va respondre ab molta solemnitat en Romero—son els nostres noms.

—No obstant, convindrà fer una miqueta de llista, á fi de que 'l país comensés á engrescarse.

—Aquí la té la llista: «Salvació immediata d'Espanya, protecció al comers, á l'industria, á l'agricultura y al gènere chico, viva l'ordre y viva la llibertat.»

—Y viva nosaltres!

Trassades en aquesta forma les línies generals de la flamant conjunció política, el divertit *terceto* s'ha posat á traballar, ab l'esperança d'escalar el poder en el moment menos pensat.

Don Alfonso està pròxim á la major edat, y «á reynat nou, nous partits», ha dit algú.

«Volen partit més nou y més vigorós que 'l que acaban d'engiponar aquests tres guinyops de la política espanyola?

O al mon no hi ha justicia, ó 'l nou partit, el *verdader nou partit* que segons sembla demana l'opinió pública per inaugurar el reynat de don Alfonso, ha

de ser el que han constituit els senyors Romero Robledo y companyia.

No son joves aquests fulanos, es veritat: sumada la edat dels tres, no se'n hi fauta gayre si no surt un total de dos sigles; pero la seva barra, la seva despreocupació, la tranquilitat ab que encara gosan obrir la boca... és' ha vist res més fresch, més robust, més vigorós?

«A reynat nou, nous partits.» Si ab aquestas inspirades paraus no s'aludeix directament al partit de las tres momies, qu'és qui s'aludirà donchs?

L'únich inconvenient que la combinació presenta era la qüestió de la jefatura.

—¿Qui serà 'l president el dia que governém?—van preguntar-se els tres referits patriotas en una de les entrevistes.

Y 'ls tres á la vegada, ab una unanimitat encantadora, van respondre lo mateix:

—Jol., jol., jol...

En Romero afirmava que aquí no pot haverhi més jefe que ell, perque ell es el que té més travessura, el que primer va posar aquells lletres que deyan: *Cayó para siempre la raza...*, el que més vegadas ha sigut ministre y 'l que gosa de més popularitat.

—No hi fa res—va respondre en López Domínguez:—jo soch militar, duch la màngia plena d'entoxrats y 'l pit de condecoracions, y en una situació com la que nosaltres estém cridats á constituir hi va molt bé un sabre á la presidència.

—Tinguin present—observà l de Tetuan—que jo soch gran d'Espanya, duch y qué sé jo qué més, y que donada la meva respectabilitat seria un botxorn arrebatarme la jefatura.

—Pues si el president no soch jo—digué en Romero—deixemho corre.</p

NO 'N FARÁN RES

cinch cents metres sota terra, exposats constantment a morir asfixiats pels gasos subterranius ó soterrats per un enfonsament de terras, treballant desesperadament casi nusos, covan els joves minyares idees de revenja contra qui de una manera indigne explota sa miseria fentlos arrencar toneladas de combustible de les entranyas de la terra y deixantlos morir de fred al hivern y de gana sempre.

L' obrer del camp, mal retribuït, esclafat els trossos rabiosament, pensant que 'ls fruixs de la terra qu' ell nodreix ab la seva suhor, té prohibit tastarlos, habentse de contentar ab pà sech y arenada rovellada, quan son cos de vint anys necessita pera vigorisar y compensar les forsas perdudes en un pendós trallab bon pà, bona carn y bon vi.

Y el jove artista qu' elabora boniquesas que no ha de fruir, y el paleta qu' edifica palaus que no podrà habitar, y el teixidor que produueix telas finíssimas mentres està condemnat perpetuament a vestir pellinches, y tota la joventut qu' avuy vé a la vida y, conscient de la injusta organització de la societat, comprén que treballa pera qui ganduleja y aspira a una redemptora sacsejada social, viu amarrada al jou a que l' ha condemnat el néixer pobre, y somia ab reivindicar el dret a la vida de que l' han desposeudit un pilot de sigles de injusticias, abusos y violencies.

A las fàbricas, als tallers, pels camps y per tot arreu ahont hi ha opresos, sentiu a la joventut plena d' entusiasme pera la causa de la llibertat y de la revolució social, ben convensuts de sus ideas tant per las predicacions dels apòstols libertaris com pels amars examples de la realitat, y fermament disposats a no recular un pas en el camí de sa redempció y a fer el salt necessari el dia que una robusta organització els permeti aspirar a una fácil victoria.

Es natural que 'ls vells, insensibles ja a tota vəxació, ab la pell adobada per las bofetadas de la desgracia, es prestin sense protesta a ésser explotats; es comprén que l' home carregat de familia y obligacions, soporti ab forsada resignació las desvantajas de la pobresa y preferint la privació a la miseria s' avingui a treballar com un negre guanyantse malament la vida; pero no s' comprén que la joventut que entra avuy a la vida y que deuria volgut gosar d' ella totes las venturas, es conformi sense protesta virilment en esser carn explotable, perque de la seva sanch s' alimentin una colla d' institucions infítils y una munió de ganduls.

Y no s' hi conforma. Quan la joventut tingui ocasió, ella darà la empenta.

Are hi ha qui a la joventut aquesta vol repartirli 80,000 mausers. Quan els tingui què n' farà?

JEPH DE JESPUIS

APÍTUL número 1,000 de la *Eterna Historia de la inmundicia clerical*.

Tavel es un poble de la comarca de Nimes, ahont pera contrarestar els progrés de la ensenyansa laica oficial, alguns llanuts establiren una escola confiada als germans de la Doctrina cristiana.

Al cap de algun temps, un gran número de noys se queixaren als seus pares de que un de aquells *frays* anomenat Gothard, tenia la costum de inculcarlos la Doctrina cristiana per darrera, valentse sempre del mateix punter.

Calculin quin escàndol.

Pero aquesta ha pujat de punt en vista de la ganeria de las autoritats, que per no donar major cobro al escàndol s' entretingueren a practicar averiguacions; y quan arribà l' hora de procedir a la presó del pederastria, el fulano s' havia evaporat, protegit pels seus germans de glòries y aventures.

Diguiu després de això si no té rahó sobrada la República francesa de traumes del davant aqueixa purria infame.

Els pelegrins que últimament van anar a Lourdes, ne tornaren entusiasmats, per haver tingut occasió de presenciar un verdader miracle.

Se tracta de un mut que sens mes que pendre un bany en la santa piscina va recobrar l' us de la paura.

Ja veuen si això es prodigiós.

Pero, segons notícies de bona tinta 'ls miracles van ser dos y no un de sol.

El de un mut que va tornarse xerraire.

Y 'l de un xerraire, que a consecuència de la fredor del bany, va agafar un costipat tan tremendo, que va tornarse mut.

Y es que 'l ram dels miracles, igual que 'ls llibres de comers, se porta avuy per partida doble.

—Jesús! Vuitanta mil homes! —
deya una noya aquest dia!

—Quin modo de demanar!

Jo ab un me contentaría.

Per evitar que 'ls marinos espanyols sufreixin tants disgustos, tenint de anar de redacció en redacció, demandant rectificacions ó exigintles garrot en mà, hi hauria un medi molt senzill.

Molt m' estranya que 'l govern no l' haja pràcticament.

Bastaria equiparar a la Marina ab la guardia-civil, declarantla completament inviolable.

Podria ferse, al efecte un còdich especial, y a tot periodista que s' atrevís a atacarla, passar-lo... per agua.

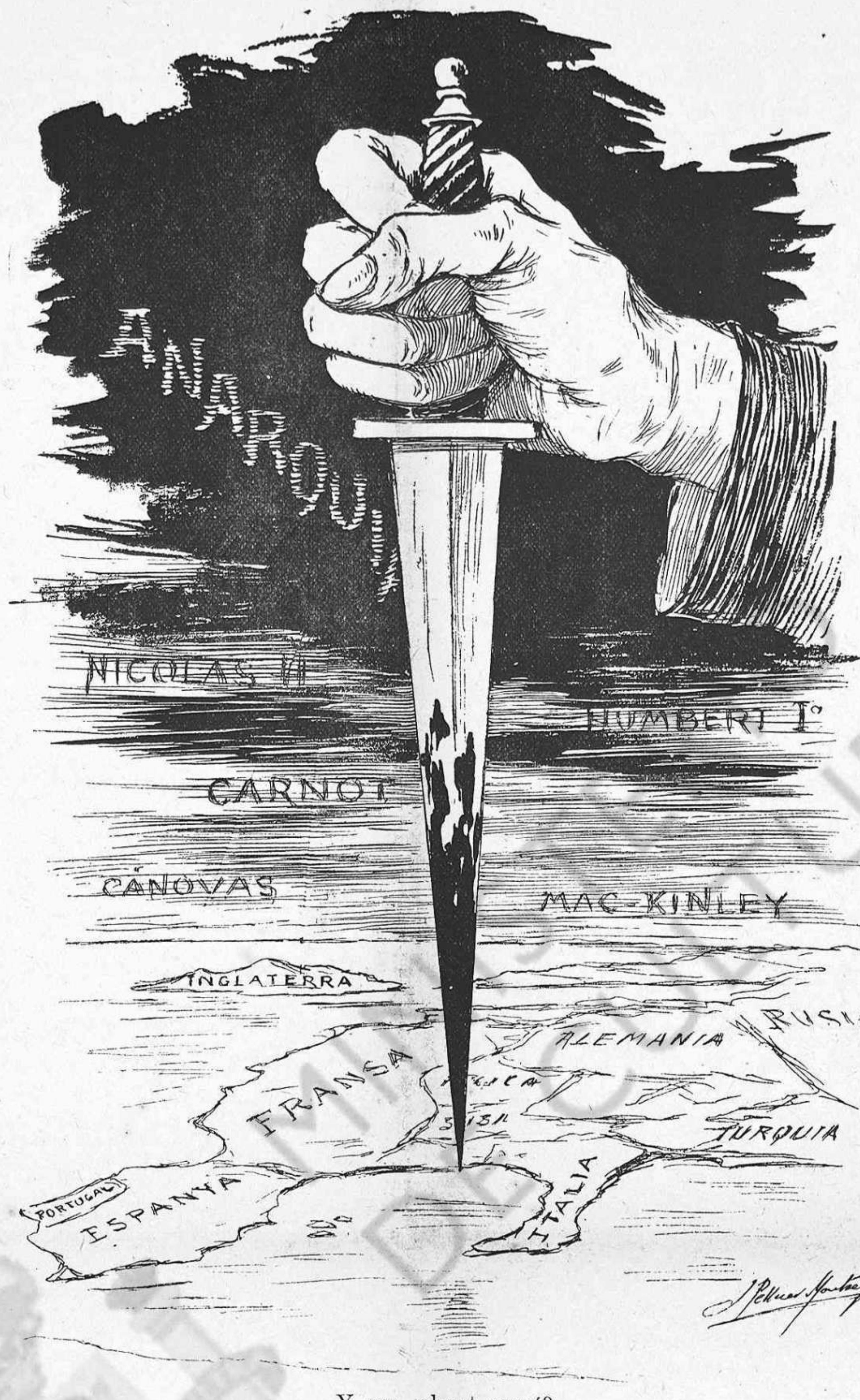
A Nàpols s' ha declarat en *huelga*... ¿qui diríen?

—Els manyans? Els fusters? Els mestres de casas?

No senyors: la policia.

Y ara un bon complement a n' aquesta noticia

La nota del dia

Y ara çahont caurá?

curiosa. Desde qu' està en *huelga* la policia, no s' ha registrat a Nàpols ni un sol robo.

Assumpto pera un sainete que podría titulase: ELLS AB ELLS.

Protagonista del mateix: el Sr. Uria, diputat a Corts y gendre del ministre de Gracia y Justicia, Sr. Marqués de Taverga.

El qual ha fet en la premsa las següents denúncies:

La justicia de Asturias pot senyalarse com a model.

Per quant, una fortuna legada pel doctor Roel pera fundacions benéficas y d' ensenyansa, se troba en poder de un individuo de la curia, lo qual no deixa de ser una gran *enseñanza* y un acte benéfic de primera, dat que, segons diuhem, la caritat ben entesa, comensa per un mateix.

Però hi ha mes encare.

«A l' Audiencia de Oviedo se resolen els plets y las causes per medi dels volants qu' envia als senyors magistrats el marqués de Canillejas, un dels grans caciques de la província.

A la conseqüència de aqueixas recomenacions, avuy com avuy està en llibertat un assassin.

Tot això ho conta 'l Sr. Uria, al seu sogre, senyor Marqués de Taverga, ministre de Gracia y Justicia, y ho fa ab lettres de motlló, sens dupte, perque ningú se'n enteri.

Lo mes bonich es lo que ocupantse de aqueixas denuncias, escriu *El Cervellón*, periódich asturià, en defensa dels magistrats.

«Aquests bons senyors—diu—se venhen obligats a atendre les reclamacions del caciquisme, baix pena de sacrificar la seva posició y perdre 'l pà de sa família.»

En aquí cal baixar el teló y acabar el sainete de qualsevol manera, deixant que sogre y gendre se'n diguin quatre de frescas, pero a dintre de casa seva.

Y situant al carrer una banda militar que toqui la marxa real perque ningú puga enterarse dels fàctics que 's tirin l' un al altre.

Un dels últims viatges que projecta fer el general Weyler serà als presidis de Africa.

Està molt bé.

Que s' hi quedí.

Un simul, una mica agafat pels cabells; pero exactíssim.

—En què se sembla 'l ministre de Agricultura, Sr. Villanueva, ab els ceps de una vinya americana?

Els dono cent anys per pensarlo.

—Se semblan en que 'l un y 'ls altres per anar bé han d' estar sostinguts per las estacas. Els ceps per las estacas que 'ls hi serveixen de patró y 'l ministre per las estacas de la policia.

Y ara, dispensin que sigui una mica ambiciós.

Després de haver descubert aquest simul, espero que 'l ministre de Agricultura s' apressurará a firmar un Real Decret, concedintme la creu del mérit agrícola.

Crech havermela guanyada... per ser el Sr. Villanueva americanà, com els ceps del simul; y per ser lo que acabo de dir tal volta lo mes oportú que s' ha dit ab motiu de la seva anada a Vilafranca.

Una mala notícia,

que durà apuros:

s' han trobat bitllets falsos

dels de cent duros.

—A mí m' ho explicas?

Mentrens no siguin falsas

las perreras chicas!

Tan satisfet ha quedat en Villanueva del seu viatge a Vilafranca, sense que durant el mateix se sentís ni 'l xiulet de un mal colomista, que ara's proposa visitar a Manresa y Tarrasa, precisament las dos ciutats que van deixar sort a n' en Dato.

Així y ab las espaldas ben guardadas pel general Weyler y 'ls matalassers de la policia, se proposa realizar paulatinament la reconquesta de Catalunya.

La reconquesta de Catalunya!

De aquesta feta quedará eclipsada la memòria de Otger Katalán.

El Papa ha donat una nova mostra del seu carinyo als pobles oprimits.

L' Alsacia y la Lorena conservan son esperit francés, á pesar de la qual, el Pare dels fidels no ha tingut cap reparo en nombrar bisbes de Metz y Strasbourg, á dos alemanys proposats pel govern imperial, y antipàtichs á la immensa majoria de aquella població.

Pero iqué s' hi fará! El Papa avants que tot es devot de Sant March.

Y 'l March en aquellas terras val cinch rals.

A l' INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA.—Generalment.
  2. SINONIMIA.—Net.
  3. TRENCÀ-CLOSCAS.—La vocació.
  4. CONVERSA.—Ana.
  5. GEROGLIFIC.—Castella la Vella.
- Han endevinat totes ó part de las solucions del número anterior els caballers: F. Parera, E. Fco. Vidal, E. Per-Ara, J. 150 volts, Lerrouista.

XARADA

Algú ne sol fe qu' estima prima;
caminant veurás que dona segona;
y adverbi trobarás qu' es tres.
Apa, lector: si trobá
vols lo Tot de la xarada,
es poble que molt m' agrada
y qu' es per cert català.

NINA GELA

ENDAVINALLA
No soch bestia ni persona;
mossegó sens' tenir dents;
sense ser arbre tinch fullas;
tinch dos ulls y no hi veig gens.

J. MORET DE GRACIA

TRENCA-CLOSCAS

D. ANTON CELESTE
MOLLÉT

Formar ab aquestes lletras lo títol d' una xistosa pessa catalana.

ROSIÑOL LLAUNÉ

ROMBO

Primera ratlla vertical y horitzontal: Consonant.—2.º: Part de la persona.—3.º: Qualitat personal.—4.º: En aritmètica.—5.º: Vila catalana.—6.º: Id. id.—7.º: Joya.—8.º: Organo del volàtils.—9.º: Consonant.

SIBA R. DE 1.º

GEROGLÍFICH

CORTES

I I

K M

P O N

UN NYEBIT ENCOSTIPAT

Caballers: Un casador, Urtis y etc.... Patricio del torillo, R. Pamonicas, F. Parera, J. 150 volts, Pep U. U., Joseph Ravin, Torrale, Kampps, Llardons, J. C., Enrich Omim, E. Zola y B., Lerrouista, M. Llonch y Chiribidas Pacienca.

Caballers: Borrell Virgili y F. B. Roca: Molt bé.

Caballers: Jordi Enrich del Castell, E. G., M. G., R. E., G. Redembach y S. P. C.: Gracias del envío — A. Ribas LL.: El sonet es defectuós.—J. de la Creu P.: No podém aprofitar-ho.—S. Brugués: Es mansoy y antiquat.—A. Gibert: Es poca cosa.—J. Asleib: Segons que y com, no s' pot dir.—Ego Sum: Encara no està bé?

Carreras P.: Esta bé, home, esta bé. *Les staransadas*, no.—J. Giell F.: Alguna cosa no 'ns hi fa cosa. — Acye: Son molt vermelhs! En fi, veuré...—E. B. y Viola: No està mal. La guardén.—R. A. Orriols: Ni l' una ni l' altra.—C. de B.: Es dit ab masses paraulas.—Un excompte de l' Alhambra: Vosté té rahó; 20 unsas de polvos y 2 unsas d' ayqua no donan res líquit. Ja li cantaré al *Sabi del calatz* las coplas del *No val a badi*.—Ll. C. y F.: Es molt fàcil que hi vagi.—R. Picas: Lo que 's sobre d' ignoscencia, els falta d' experiència.—Un bon raig: Un bon raig de sol li falta per tréureli l' anèmia y l' humitat de la sustancia gris.—Santiago C. Negre: Aquests ressentiments particulars, y més quan van dirigits a una femella, no s' publican.—F. B. Roca: La poesia dedica de tampoc ens agrada. Y ab aquella altra (*Quin peix!*) ens passa lo mateix.—Luis Aparicio: *Samassa del antic kiosco d'alla baix tu llaminé...* *Muchas gracias; Muchas gracias.* —Aigua Freda: Perdon, caballer, pero es molt fàcil.—J. Girbau: Gracias per l' envío.—Hipòlit Castellsaguer: Agrafin l' advertència; estarem al aguay.—Giep Notalp: Els que no son vells, valen poch.—F. R.: Son plàstics de familiars que no convenen tractar-los.—J. M. B.: Res de inicials.—Pep S... y Un republicà: Idem, idem.—M. C. M.: Això es senzillament un bombo que 's presenta y que no podém tocar.—M. R. y Burru: Poch interessant.—B. G.: Es molt personal.

OBRA NOVA